

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M., a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

navrhovatelů: a) ■■■
jedinající volebním zmocněncem ■■■
bytem XX

b) ■■■
jedinající volební zmocněnkyní ■■■
bytem ■■■

proti

odpůrcům: 1) ■■■
sídlem ■■■

2) ■■■
jedinající volební zmocněnkyní ■■■
bytem XX

o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb a neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva obce ■■■ ve dnech 5. a 6. října 2018,

takto:

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti voleb a neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva obce ■■■ konaných ve dnech 5. a 6. října 2018 se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Navrhovatelé podali ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci společný návrh ze dne 15. 10. 2018, jímž se domáhali vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva obce ■■■ konaných ve dnech 5. a 6. října 2018. Protože návrh nebyl podán osobami oprávněnými jednat za navrhovatele, soud volební zmocněnce navrhovatelů vyzval k připojení se k návrhu, což pan ■■■ i paní ■■■ učinili dne 18. 10. 2018.
2. Navrhovatelé ve společném návrhu uvedli, že mají podezření, že mohlo být manipulováno s hlasy trvale hlášených osob, které v obci nežijí. Jmenný seznam těchto osob přiložili. Žádali,

aby byla ověřena jejich účast ve volbách do zastupitelstva obce konaných ve dnech 5. a 6. října 2018.

3. Navrhovatelé dále namítali, že sčítání hlasů po ukončení voleb trvalo nepřiměřeně dlouho a ukončeno bylo až v 16:50 hodin. V mnohem větších městech, například v ■■■, kde je 5 250 voličů, byly odevzdané hlasy sečteny do hodiny.
4. Navrhovatelé také upozornili na to, že ve dnech 4. a 5. 10. 2018 byl starostou obce rozdáván „příspěvek na topnou sezónu“ pro vybrané seniory nad 65 let. Tento příspěvek přitom každoročně nosil pan starosta vytypovaným seniorům až v prosinci s přáním do nového roku. Příspěvek rozdávaný v den voleb byl předáván s podmínkou, že má obdarovaný volit volební stranu č. 1, neboť jedině tak bude mít právo na tento příspěvek i v dalších letech. Dle navrhovatelů mohlo být chováním starosty ovlivněno až 65 % seniorů z celkového počtu seniorů, kteří se účastnili voleb. Navrhovatelé dále uvedli, že v den zahájení voleb dne 5. 10. 2018 v ranních hodinách byl pan starosta viděn na několika místech v obci, jak hovoří se seniory a rozdává knihy. Pan starosta navíc osobně doprovázel některé voliče až do volebních okrsků č. 1 a č. 2. Navrhovatelé k návrhu předložili čestná prohlášení seniorů, z nichž někteří uvedli, že „příspěvek na topnou sezónu“ od pana starosty nikdy nedostali, jiní svým podpisem přijetí příspěvku potvrdili. Například paní ■■■ potvrdila přijetí příspěvku ve výši 2 000 Kč, paní ■■■ přijetí příspěvku ve výši 1 500 Kč a manželé P. přijetí příspěvku ve výši 1 500 Kč každý.
5. Dle navrhovatelů pan starosta také neumožnil lídrům opozičních kandidátek navrhnout do volebních komisí i své delegáty, které měl ze zákona povinnost oslovit přednostně. Když lídři opozičních stran volali týden před volbami na obec, že chtějí nahlásit své kandidáty, bylo jim řečeno, že je ještě brzo. Delegáty měl pan starosta dopředu vybrané, a to včetně svých rodinných příslušníků. Manželka pana starosty byla například zapisovatelkou u volební komise ve volebním okrsku č. 2.
6. V podání doručeném zdejšímu soudu dne 22. 10. 2018 navrhovatel b) navrhoval vyslechnout ve věci manžele ■■■, kteří dodali CD, na němž je záznam z jejich bytového domu, který je přímo naproti volebnímu okrsku č. 2 v ■■■, a mohou okomentovat, kdo je na záznamu. CD má prokázat, že se pan starosta zdržoval v době voleb (5. 10. 2018 po 14 hod.) v bezprostřední blízkosti volební místnosti, kde oslovoval voliče. Manželé ■■■ měli také vidět starostu vejít cca ve 20:00 hodin do volebního okrsku č. 2, odejít ho už ale neviděli. Ve 21:30 hod. viděli odejít z volební místnosti delegátku komise, která se do 22:00 hodin do volební místnosti nevrátila. Viděli i další delegátku, která opouštěla volební místnost v podnapilém stavu. Oba také zmínili, že v den voleb 5. 10. 2018 byl pan starosta v jejich bytovém domě za paní ■■■, které osobně předal finanční příspěvek ve výši 1 500 Kč a vyzval ji, aby ho podpořila u voleb. Toto paní ■■■ následně potvrdila i paní ■■■, čestné prohlášení o tom však odmítla podepsat. Skutečnost, že 5. 10. 2018 kolem 15:00 hodiny postával u volebního okrsku č. 1 pan starosta s voliči před volební místností, pak může potvrdit pan ■■■.
7. Odpůrce 1) - ■■■ - jako volební orgán se k návrhu blíže nevyjádřil.
8. Odpůrce 2) - ■■■ společně dál k návrhu prostřednictvím své volební zmocněnkyně uvedl, že volby do zastupitelstva v obci ■■■ proběhly zcela regulérně. Oba volební okrsky byly obsazeny volebními komisemi, které jmenoval starosta, neboť další kandidující strany v zákonné lhůtě své členy do volebních komisí nedelegovaly. Odpůrce vyloučil, že by byly ze strany obce, starosty obce, zaměstnanců obce, či zástupců odpůrce v den voleb rozváženy nebo roznášeny jakékoliv finanční příspěvky. Starosta obce v tento den připravoval a zabezpečoval volební místnosti v obou volebních okrscích tak, aby volby mohly proběhnout bez technických či

jiných problémů. Pouze ve volebním okrsku č. 2 bylo zjištěno, že manželé ■■■ vylepovali dne 5. 10. 2018 po zahájení voleb až do večerních hodin v okolí volební místnosti hanlivé plakáty, a proto musel být pan ■■■ panem starostou několikrát napomenut. Z tohoto důvodu mohla někomu připadat přítomnost pana starosty před volební místností četnější, byla však dána jeho odpovědností za řádný průběh voleb. Odpůrce závěrem upozornil na vysokou míru podpory voličů současnému starostovi.

9. Před meritorním posouzením podaného návrhu se soud nejprve zabýval tím, zda nejsou nějaké překážky bránící vlastnímu projednání věci. Soud dospěl k závěru, že navrhovatelé jsou podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 S., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí (dále jen „volební zákon“) aktivně legitimováni k podání návrhu, neboť se jedná o volební strany zaregistrované pro volby do zastupitelstva obce ■■■.
10. Návrh byl podán písemně dne 15. 10. 2018 u podepsaného soudu jako soudu věcně a místně příslušného, tedy v zákonné desetidenní lhůtě dle § 60 odst. 1, § 67 odst. 3 volebního zákona, když k vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí došlo dne 9. 10. 2018 pod č. 225/2018 Sb. Vady návrhu byly odstraněny dne 18. 10. 2018, kdy se k návrhu připojili volební zmocněnci navrhovatelů.
11. Zároveň se soud zabýval tím, zda je tento návrh podřaditelný pod kategorii návrhů na neplatnost voleb, návrhů na neplatnost hlasování nebo návrhů na neplatnost volby kandidáta, upravených v § 60 odst. 2, 3 a 4 volebního zákona.
12. Podle § 60 odst. 3 volebního zákona návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, pokud má za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb. Tento typ návrhů tak bude směřovat především na případy nezákonných zásahů do svobody vůle voliče, jako jsou již judikované případy podplácení voličů, ale i na případy porušení zásad volební kampaně. V takových situacích již nepostačuje vlastní opakování hlasování, ale v případě prokázání takto závažné nezákonnosti je nutné mnohdy opakovat, když ne volební proces jako celek, tak přinejmenším samotnou volební kampaň a navazující hlasování, aby volič měl možnost si učinit nový názor a znovu zformulovat svou vůli (včetně zvážení informace o tom, že v minulosti nepřípustné ovlivňování vůle voličů proběhlo a kdo je za ně odpovědný). I když se navrhovatelé v návrhu původně domáhali pouze vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Hamr na Jezeře konaných ve dnech 5. a 6. října 2018, jejich tvrzení o ovlivňování voličů - seniorů, kterým měl být před volbami a v den voleb vyplácen starostou obce „příspěvek na topnou sezónu“ s tím, že pokud budou volit volební stranu kandidující pod č. 1, bude jim příspěvek vyplácen každý rok, stejně jako tvrzení o rozdávání dárků (knih) v den voleb, zasahuje již fází před samotným hlasováním, tj. svobodnou vůli voliče. Soud proto posoudil návrh navrhovatelů rovněž jako návrh na vyslovení neplatnosti voleb a i sami navrhovatelé v tomto směru svůj návrh při ústním jednání upravili.
13. Zbývající námitky soud posoudil jako návrh na vyslovení neplatnosti hlasování. Podle § 60 odst. 2 volebního zákona návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Zákon spojuje neplatnost hlasování s protizákonným jednáním nebo opomenutím, k němuž dojde ve volební místnosti a v jejím bezprostředním okolí během přesně zákonem vymezeného časového úseku končícího uzavřením volebních místností. Rozhodnutím o neplatnosti hlasování soud vyvolá opakování hlasování v konkrétních volebních okrscích. Návrhem na neplatnost hlasování je tak návrh poukazující na vadu, kterou by bylo možné odstranit pouze opakováním hlasování, tj. opakováním projevem vůle voličů ve volebních místnostech. Není však nezbytné opakovat volební kampaň, popř. další samostatné postupy volebního procesu předcházející samotnému hlasování.

14. Při ústním jednání konaném dne 7. 11. 2018 navrhovatelé i odpůrci odkázali na svá písemná podání zaslaná soudu.
15. Soud doplnil dokazování vyjádřením ■■■, které si vyžádal. Starosta obce v něm uvedl, že obec vyplácí každoročně vždy na podzim příspěvky sociálně slabším seniorům. Rozhodnutí o vyplácení těchto příspěvků schválilo zastupitelstvo obce již v roce 1995 a současný starosta obce dal příkaz k jejich vyplácení od roku 2007, neboť za rok 2006 byly tyto příspěvky již vyplaceny před komunálními volbami tehdejší starostou obce panem ■■■ a tehdejší místostarostou panem ■■■ v současné době zmocněncem volební strany ■■■ a Útěchovic). V roce 2007 zpracovala a upravila na svém jednání tehdejší sociální komise pravidla pro vyplácení příspěvků, podle kterých se obec dodnes řídí. Ekonomka obce paní ■■■ vytiskne seznam potřebných osob a tento seznam poté zkonzultuje s místostarostou a starostou obce. Peníze paní ■■■ následně se starostou obce rozváží průběžně v podzimních měsících jednotlivým občanům. Nikde není stanoveno, v jakém termínu k vyplácení dojde. Pokud se konaly komunální volby do zastupitelstev obcí, snažila se obec vyplácet tyto příspěvky vždy před termínem konání voleb, neboť po volbách na to již nebyl časový prostor, termín vždy určovala hlavní ekonomka. V letošním roce tomu bylo obdobně. Starosta obce pouze každému z předloženého seznamu přidal 500 Kč, protože se mimořádně vydařila letní sezóna a obec nahospodařila svoji činností za ubytovací služby a provoz koupaliště větší finanční částku. Tyto příspěvky se vyplácely průběžně od měsíce září a do dnešního dne ještě nejsou vyplaceny všem potřebným. Vyplácení bylo na žádost starosty pozastaveno, neboť paní ■■■ (lídr kandidátky ■■■) podala trestní oznámení na starostu obce a hlavní ekonomu poté, co předali finanční příspěvek jejímu otci, za neoprávněné vniknutí na cizí pozemek. V žádném případě ale nebylo nikomu nic vyplaceno v den konání voleb do zastupitelstva obce. Finanční příspěvky jsou vypláceny každoročně 30 až 40 osobám. V roce 2018 se příspěvek vyplatil 41 osobám, v roce 2017 to bylo 37 osob, v roce 2016 35 osob.
16. Právní zástupkyně navrhovatelů zdůraznila, že finanční příspěvek rozdávaný vybraným seniorům panem starostou před volbami i v den konání voleb je sice příspěvkem, kterým obec přispívá seniorům na topnou sezónu každý rok, ale zpravidla ho rozdává až koncem roku s přáním k Vánocům. Pokud byl příspěvek rozdávaný před volbami, či v době voleb s tím, že nebude-li příjemce příspěvku volit stranu, za niž současný starosta kandiduje, už takový příspěvek nemusí v dalších letech dostat, mohlo dojít k ovlivnění výsledků voleb.
17. ■■■ kandidující za stejnou volební stranu jako starosta obce k věci uvedl, že příspěvky byly letos skutečně vypláceny i v době voleb, minimálně jeho dědeček pan ■■■ příspěvek od starosty dostal dne 5. 10. 2018. O tom, že by pan starosta vyplácení příspěvku spojoval s odevzdáním hlasu jeho straně ve volbách, pan ■■■ nevěděl. Paní ■■■ (manželka bývalého starosty) uvedla, že příspěvek ve výši 2 000 Kč dostala v pondělí nebo v úterý před volbami, přivezl ho starosta se sekretářkou obce, nikdy v minulosti příspěvek nedostala. Při předání příspěvku mluvili o tom, že obec vydělala, tak mohou příspěvek seniorům vyplácet, o volbách nemluvili. Obdobný příspěvek se vyplácel již v době, kdy byl starostou obce manžel paní ■■■, ten ho vyplácel před Vánoci. Kdy příspěvek běžně vyplácí současný starosta, paní ■■■ nevěděla. Paní ■■■ uvedla, že i ona letos dostala příspěvek ve výši 2 000 Kč poprvé, zřejmě proto, že v obci bydlí krátce. Příspěvek jí předal pan starosta s paní ■■■ dne 4. 10. 2018, o volbách nemluvili. Paní ■■■ uvedla, že příspěvek dostává každý rok zpravidla před Vánoci. V minulosti na starostu apelovali, aby to nebylo až v prosinci ale dřív, protože objednávat uhlí v prosinci je pozdě. Letos dostala příspěvek ve výši 1 500 Kč asi deset dnů před volbami. I paní ■■■ vyloučila, že by na ní pan starosta činil nějaký nátlak v souvislosti s volbami. Pan ■■■ uvedl, že příspěvek letos dostal od starosty asi čtrnáct dnů před volbami ve výši 2 000 Kč. Při vyplácení příspěvku s ním pan starosta

o volbách nemluvil. Příspěvek dostává každý rok už asi osm let. Vypláceny jsou jak kdy, v říjnu, listopadu nebo prosinci. Manželé ■■■ vypověděli, že dostali dne 27. 9. 2018 každý 1 500 Kč, o podporu ve volbách je starosta nežádal. Příspěvek dostávají každý rok, vyplácí se dle pana ■■■ v říjnu, listopadu nebo v prosinci, dle paní P. většinou v prosinci. Starosta obce zopakoval skutečnosti, které uvedl ve vyjádření obce vyžádaném soudem. Zdůraznil, že pokud se konaly volby, vyplácela obec vždy příspěvky před volbami, protože po volbách na to nebylo dost času. S lidmi, kterým rozvážel příspěvky osobně, se snažil o volbách nemluvit, většinou mu říkali, že mu drží palce. On jim říkal, že jestli mu chtějí pomoc, ať ho nevolí, protože už kandidovat nechtěl. U pana ■■■ byl s příspěvkem den před volbami s paní účetní. V den voleb od rána připravoval volební místnosti, nikoho do volební místnosti nedoprovázel, skončil ve 14 hodin, z volební místnosti ve volebním okrsku č. 2 odvážel propisky a do volebního okrsku č. 1 následně vzal cigarety.

18. Soud dále doplnil dokazování článkem z internetového zdroje https://liberec.idnes.cz/hamr-na-jezre-milan-dvorak-kupcil-s-hlasy-prijit-o-mandat-pkj-/liberec-zpravy.aspx?c=A181010_090100_liberec-zpravy_jape ze dne 10. 10. 2018 a sdělením Českého statistického úřadu. Ze sdělení Českého statistického úřadu vyplývá, že v obci ■■■ by došlo ke změně rozdělení mandátů, pokud by volební ■■■ - společně dál získala o 303 hlasů méně, než pro ni bylo zjištěno při sčítání hlasů v sobotu 6. 10. 2018, za předpokladu, že hlasy o které by dostala tato volební strana méně, by se nezapočítávaly jiným volebním stranám.
19. Soud považuje za nutné nejprve zdůraznit, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu vycházející z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), platí pro volební soudnictví vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů; předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (náleží ÚS ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Řízení ve věcech volebního soudnictví je proto založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost. Z čl. 21 odst. 4 Listiny lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (srov. náleží ÚS ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95), rozhodnutí voličů jako suveréna může tudíž soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát.
20. Zatímco podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2016 postačovalo, jestliže zjednodušeně řečeno zásadní intenzita nezákonnosti způsobovala „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění, zákonodárce novelou provedenou zákonem č. 322/2016 Sb. s účinností od 1. 1. 2017 dále zpřísnil požadavky na navrhovatele v tom směru, že v návaznosti na jeho návrh musí být zjištěno, že namítaná nezákonnost skutečně výsledek volby ovlivnila. Pokud jde tedy o třetí zmiňovaný předpoklad, nepostačí již jakkoliv vysoká pravděpodobnost vlivu nezákonnosti na výsledek voleb, ale pro zásah soudu je vyžadováno dosažení praktické jistoty, že by bez namítané nezákonnosti byl výsledek voleb jiný.
21. Základním předpokladem pro soudní přezkum je existence porušení volebního zákona ve zmíněné intenzitě, přičemž se musí jednat o skutečné a prokazatelné porušení volebního zákona, nikoliv o nějaké negativní zkušenosti navrhovatelů z průběhu voleb, či o jejich vlastní dojmy nebo pocity, které mohou vyvolat jen pouhá nevěrohodná podezření.

22. Soud se ve světle výše zmíněných závěrů tedy musel zabývat tím, zda navrhovatelé tvrzené skutečnosti skutečně svědčí o porušení volebního zákona v požadované intenzitě, anebo se jedná pouze o podezření, či tvrzení s nízkou mírou pravděpodobnosti jeho prokazatelnosti, přesvědčivosti a důvěryhodnosti.
23. Za nejzávažnější považoval zdejší soud tvrzení, že vyplácení „příspěvků na topnou sezónu“ bylo v letošním roce starostou zneužito k vedení kampaně ve prospěch strany, za kterou kandidoval, tj. odpůrce 2). Soud proto nařídil ve věci ústní jednání, při němž provedl důkaz sdělením obce ■■■ k vyplácení příspěvků sociálně slabším seniorům, vyslechl starostu obce, dalšího kandidáta kandidujícího za odpůrce 2) a šest seniorů, kteří měli dle čestného prohlášení přiloženého k návrhu takový příspěvek obdržet. Manželé ■■■, které soud také předvolal, se ze zdravotních důvodů omluvili. Výslech paní ■■■ navrhli odpůrci až při ústním jednání, na opakovanou výzvu soudu k identifikaci svědků, navrhovatelé paní S. jako svědkyni před ústním jednáním neoznačili. Soud dospěl k závěru, že i bez výslechu těchto svědků má dostatek podkladů, aby mohl o věci rozhodnout. I výslech paní ■■■ a paní ■■■ považoval soud za nadbytečný, protože ani jedna z nich nebyla předání takového příspěvku přítomna a informace měly pouze z doslechu. Nikdo z vyslechnutých seniorů nepotvrdil, že by příspěvek dostal v den voleb, všichni uvedli, že příspěvek dostali v době před volbami. Všichni senioři také jednoznačně vyloučili, že by na ně starosta obce činil jakýkoliv nátlak v souvislosti s nadcházejícími volbami. Naprostá většina uvedla, že se o volbách vůbec nebavili. Nepotvrdili tak informace uvedené v článku publikovaném na iDNES.cz, že byl příspěvek starostou rozvážen v den voleb s tím, že nestane-li se znovu starostou, nemusí senioři příspěvek již v příštích letech dostat. Všichni senioři potvrdili tvrzení starosty, že se jedná o v obci zavedenou praxi, kdy je jednou ročně, zpravidla v prosinci, ale někdy i v říjnu nebo listopadu sociálně slabým seniorům vyplácen jednorázový příspěvek. Ničím nebylo prokázáno, že by starosta obce vůči těmto osobám postupoval způsobem, kterým by jim upíral svobodné vyjádření jejich vůle ve smyslu judikatury především Ústavního soudu a který by vylučoval principy svobodného a tajného hlasování. Zakázaná je nepochybně kampaň vedená tzv. obchodně tržním způsobem (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 57/10, ze dne 10. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 4/11), kdy dochází k porušení požadavku na svobodné vyjádření vůle lidu, které předpokládá absenci jakékoli formy nátlaku. Za takovou kampaň už vůbec nelze označit předání knihy *Ralsko na starých pohlednicích* manželům Pechovým s omluvou za nedodanou fotografii z vítání občánků, o kterém ve svém vyjádření hovořila zmocněnkyně odpůrce 2).
24. Soud opakuje, že soudní přezkum ve věcech volebních nestojí na inkvizičním principu, kdy by soud musel sám vyhledávat veškeré možné relevantní důkazy k tvrzením účastníků, důkazní břemeno tíží především navrhovatele, který musí svá konkrétní skutková tvrzení prokázat. Soud tedy uzavírá, že nebylo ničím prokázáno, že by jednání starosty bylo způsobilé ovlivnit voliče způsobem, že by byly výsledky hlasování ovlivněny hrubým způsobem, či že by šlo dokonce o tzv. „obchodně tržní“ kampaň, jež by byla v extrémním a hrubém nesouladu s principy demokratického státu. Lze však souhlasit s odpůrci, že načasování rozdávání těchto příspěvků na dobu těsně před volbami vhodné není, a může vzbuzovat pochybnosti o skutečné motivaci toho, kdo o vyplácení příspěvků rozhoduje.
25. Navrhovatelé dále pouze na základě skutečnosti, že v obci jsou trvale hlášeny osoby, které tam ale fakticky nežijí, vyslovili podezření na manipulaci s hlasy těchto osob. Domáhali se toho, aby soud ověřil, že se tyto osoby voleb neúčastnili. Soud ale není „kontrolním“ orgánem, který by pouze na základě dojmů, pocitů či podezření navrhovatelů byl povinen provádět automaticky požadovanou kontrolu. Proto, v souladu s výše uvedeným cílem soudního přezkumu a účelem jeho právní úpravy, musí navrhovatel v návrhu uvést takové skutečnosti, z nichž by vyplývala indicie o porušení volebního zákona v požadované intenzitě. Takovou indicií rozhodně není pouhá skutečnost, že v obci jsou trvale hlášeny osoby, které tam fakticky

nežijí. Takové osoby jsou v každé obci a bylo by absurdní pouze na základě této skutečnosti přistoupit k rozsáhlé kontrole volební dokumentace.

26. Takovou indicií není ani obecná, ničím nepodložená námitka o zpoždění s odevzdáním volebních výsledků v obci. Podle § 42 odst. 1 volebního zákona vyhotoví okrsková volební komise o průběhu a výsledku hlasování zápis, který podepisují její členové. Pokud některý člen okrskové volební komise podpis odepře, uvedou se důvody v samostatné příloze k zápisu. Podle § 42 odst. 2 citovaného zákona se v zápisu mimo jiné uvedou důvody pro odročení, přerušení nebo prodloužení hlasování a také stručný obsah oznámení a stížností, které byly podány okrskové volební komisi, dále i usnesení, které komise přijala a jejich stručné odůvodnění. Z uvedeného tedy vyplývá, že okrskové volební komise mají v průběhu hlasování stěžejní úlohu, je věcí samotných aktérů voleb, kteří mohou do okrskových komisí delegovat své členy, aby takto vzájemně kontrolovali dodržování zákonných pravidel (srov. obdobně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. Vol 18/2014 - 46). Pokud by v průběhu hlasování a při sčítání výsledků vyvstal nějaký problém, mělo by to být především zjištěné ze zápisů o průběhu a výsledku hlasování.
27. Po nahlédnutí do předložené volební dokumentace soud zjistil, že v obou volebních okrscích zápis vyhotovený dle shora uvedeného ustanovení podepsali členové komise s právem hlasovat a zapisovatel, nikdo ze členů komise neodmítl zápis podepsat. Podle zápisu nikdo z členů komise, ale ani žádný volič nepodal proti průběhu voleb stížnost. Čas vyhotovení zápisu o průběhu a výsledku hlasování (zde konkrétně ve volebním okrsku č. 1 v 15:26 hodin a ve volebním okrsku č. 2 v 15:32 hodin dne 6. 10. 2018) nelze považovat za závažnou indicií, která by poukazovala na manipulaci s hlasy ve prospěch určité volební strany a zavdala by příčinu k tak široké formě soudní kontroly volebních výsledků, jaké se navrhovatelé domáhají.
28. Jak již bylo konstatováno shora, ani ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku č. 2 (■) soud nezjistil, že by volební komise byla někým upozorněna na porušení volebního zákona či, že by její předseda činil nějaká opatření ve smyslu § 35 volebního zákona. Manželé ■, kteří měli vidět, že se před volební místností zdržoval pan starosta a oslovoval voliče, že ve 20.00 hod vstoupil do budovy, v níž se nacházela volební místnost, že jedna z členek volební komise opustila volební místnost 5. 10. 2018 již ve 21.30 hod. a jiná členka volební komise odcházela z volební místnosti v podnapilém stavu, měli především na možné porušení volebního zákona upozornit předsedu volební komise. Pokud se tak nestalo, nelze již v tomto návrhu relevantně tvrdit porušení volebního zákona v tomto směru (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 83/2006 - 93). Soud proto výslech manželů ■ ani důkaz obsahem přiloženého CD neprováděl. Soud neprováděl ani výslech pana ■, který měl pana starostu vidět cca v 15 hodin před volební místností volebního okrsku č. 1 postávat s voliči. I kdyby pan starosta před volební místností s voliči postával (on sám uvedl, že do volebního okrsku č. 1 vezl cigarety), nesvědčí to ještě o ovlivňování voličů způsobem, o kterém ve své judikatuře hovoří správní soudy i Ústavní soud. Zdejší soud je navíc přesvědčen o tom, že možné ovlivnění voličů na místní úrovni tím, že se před volební místností setkají s kandidátem určité volební strany, byť by to byl starosta, je velmi nepravděpodobné. Voliči v malých obcích, jakou ■ bezesporu je, jsou na rozdíl od voličů ve velkých městech formováni ve svých rozhodnutích bezprostředními zkušenostmi s jednotlivými kandidáty a právě ty jsou základem jejich volby. Soud vychází z presumpce racionality voličského chování a z toho, že při cestě do volební místnosti a při následném hlasování jsou již voliči zpravidla pevně rozhodnuti, komu odevzdají svůj hlas.
29. Jak bylo uvedeno shora, presumpce správnosti výsledků hlasování je postavena na předpokladu řádného a reprezentativního složení okrskových volebních komisí (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006 - 51,

nebo ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010 - 47, či již citované usnesení ze dne 22. 10. 2014, č. j. Vol 18/2014 - 46). Prakticky řečeno, člen okrskové volební komise delegovaný kandidujícím politickým subjektem je potenciálním zdrojem „zvláště významné indicie“, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb a na jejímž základě volební soud zpravidla přistoupí k otevření volební dokumentace a přepočítání hlasů. Na straně druhé, pokud kandidující politický subjekt nevyužije svého oprávnění a nedeleguje člena okrskové volební komise, jde to k jeho tíži co do možnosti přesvědčivě tvrdit konkrétní pochybení v práci volební komise a konkrétní porušení volebního zákona (viz také usnesení ze dne 22. 10. 2014 č. j. Vol 18/2014 - 46).

30. Navrhovatelé namítají, že jim starosta obce neumožnil delegovat do volebních komisí své delegáty. Pro toto tvrzení však nepředkládají žádné důkazy a ani z volební dokumentace nevyplývá, že by se v zákonem stanovené lhůtě o delegaci svých zástupců do volebních komisí pokusili. Každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla pro volby do zastupitelstva obce zaregistrována, může podle § 17 odst. 2 citovaného zákona do okrskové volební komise delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb svého člena a náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí, čímž je jí umožněn dohled nad činnostmi okrskových volebních komisí v průběhu hlasování, sčítání odevzdaných hlasů a předávání výsledku voleb. Z tvrzení navrhovatelů pouze vyplývá, že chtěli své delegáty nahlásit týden před volbami, což však již bylo pozdě. Pro úplnost je ještě třeba dodat, že volební zákon nezakazuje, aby ve volebních komisích zasedali rodinní příslušníci kandidátů.
31. Z uvedených důvodů soud návrh na vyslovení neplatnosti voleb i neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Hamr na Jezeře konaných ve dnech 5. a 6. října 2018 jako nedůvodný zamítnul.
32. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebního soudnictví nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení nejsou přípustné opravné prostředky (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení nabývá právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Liberec 9. listopadu 2018

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu